

Helen Parkhurst

*Grondlegster van het
daltononderwijs*

René Berends

Helen Parkhurst
*Grondlegster van het
daltononderwijs*

René Berends

Saxion Dalton
University Press

Dit boek is een uitgave van Saxion Dalton University Press, een samenwerkingsverband tussen het lectoraat daltononderwijs van de pabo van Saxion in Deventer, de Nederlandse Dalton Vereniging en Uitgeverij Leonon Media. Het is het tweede boek in een reeks over het daltononderwijs, gebaseerd op onderzoek en gericht op het onderwijs (beleid, praktijk, ontwikkeling, discussie), met name het daltononderwijs. De redactie van de reeks is in handen van P. Meeuwese (bestuurslid NDV), dr. P. Sins (lector daltononderwijs, Saxion Deventer), dr. P.A. van der Ploeg (Universiteit Groningen) en drs. R.F. Berends (pabo Saxion Deventer, lid van de kenniskring daltononderwijs).

september 2019

Saxion Progressive Education University Press

Helen Parkhurst *Grondlegster van het daltononderwijs* is een uitgave van Saxion Progressive Education University Press.

Auteur René Berends

Grafisch ontwerp Allison grafische vormgeving, Deventer

ISBN 978-94-90239-00-8

NUR 100

Behoudens uitzondering door de wet gesteld mag, zonder schriftelijke toestemming van de rechthebbende(n) op het auteursrecht c.q. de uitgever van deze uitgave door de rechthebbende(n) gemachtigd namens hem (hen) op te treden, niets uit deze uitgave worden verveelvoudigd en/of openbaar gemaakt door middel van druk, fotokopie, microfilm of anderszins, hetgeen ook van toepassing is op de gehele of gedeeltelijke bewerking. De uitgever is met uitsluiting van ieder ander gerechtigd de door derden verschuldigde vergoedingen voor kopiëren, als bedoeld in art. 17 lid 2 Auteurswet 1912 en in het KB van 20 juni 1974 (Stb.351) ex art. 16b, te innen en/of daartoe in en buiten rechte op te treden.

Inhoud

Voorwoord	6
Ter inleiding	8
De gewensdroomde werkelijkheid van een jonge onderwijzeres	14
1. Het kind verantwoordelijk voor zijn eigen werk: de essentie van het Dalton Plan van Parkhurst	17
2. Darius Green's Flying Machine (1886-1904)	53
3. 'Learning on the job' in Waterville (1904-1905)	70
4. 'Pestay' op River Falls College (1905-1907)	81
5. Ideeën kristalliseren uit (1907-1913)	90
6. Margherita (1913-1918)	106
7. Op eigen benen (1918-1920)	134
8. De wereld in (vanaf 1920)	142
9. 'Go forth, unafraid' (1919-1942)	163
10. De andere kant van dezelfde medaille (vanaf 1942)	182
11. De cirkel is rond (1952-1973)	203
12. Parkhurst, getrouwd met haar werk	218
Noten	230
Verantwoording illustraties en foto's	250
Geraadpleegde literatuur	251

Voorwoord

De afgelopen decennia hebben vele tientallen scholen in Nederland ervoor gekozen zich te profileren als daltonschool. De bloei van het daltononderwijs is opmerkelijk en typisch Nederlands. Blijkbaar voelen velen de behoefte om voor een onderwijsconcept te kiezen, dat weliswaar in het begin van de twintigste eeuw ontstaan is, maar dat nog verrassend modern aandoet. Voor deze scholen is het Dalton Plan richtinggevend voor eenentwintigste-eeuwse ontwikkelingen.

Waar andere onderwijsvernieuwingsbewegingen kunnen bogen op een stevige wetenschappelijke belangstelling en kunnen beschikken over een flinke stapel gespecialiseerde vakliteratuur met beschrijvingen van uitgangspunten, principes en praktijken, is dit over het daltononderwijs maar mondjesmaat voorhanden. Het experimenteren in de praktijk is altijd een sterke kant van daltonleerkrachten geweest, systematisch onderzoek doen en het gedegen beschrijven van de daltonpraktijk veel minder.

Dit gebrek aan literatuur wordt als een steeds groter gemis ervaren. De vraag naar goede theorie- en praktijkbeschrijvingen is binnen de Nederlandse Dalton Vereniging groeiend.

Ook over de ontstaansgeschiedenis van het Dalton Plan en het leven van haar grondlegster, Helen Parkhurst, is weinig bekend.

Omdat voor het gebruik van het Dalton Plan van Parkhurst als inspiratiebron kennis van de 'roots' essentieel is, heeft het lectoraat daltononderwijs van de pabo van Saxion in Deventer besloten het historisch onderzoek te faciliteren dat nodig is voor het schrijven van een biografie. Deze uitgave is daarvan het gevolg.

Het boek is vooral bedoeld voor leerkrachten, studenten en ouders, die meer willen weten over de vrouw achter het Dalton Plan. Het boek biedt een levensschets van Parkhurst, maar ook een korte beschrijving van haar gedachtegoed.

Het daltononderwijs is sterk geëvolueerd. Dat was ook de bedoeling. Voor Parkhurst was het Dalton Plan geen strak te hanteren methode, maar een onderwijsexperiment dat permanent aan de omstandigheden aangepast en zo geoptimaliseerd diende te worden. En daarin ligt ook de reden waarom het daltononderwijs van nu modern en eenentwintigste-eeuws is. Honderd jaar onderwijsonderzoek en -ontwikkeling zijn weliswaar kritisch beoordeeld, maar waar deze tot effectieve verbeteringen hebben geleid, zijn deze altijd met een open mind ontvangen.

'De' daltonschool bestaat niet. De essentie van het Dalton Plan is het experimenteren en de zoektocht naar onderwijsverbetering. Voor leerkrachten is het gedachtegoed van Parkhurst dan ook niet een heilig moeten, maar eerder een inspiratiebron.

'De' daltonpraktijk van nu ziet er, in al zijn verscheidenheid, dan ook anders uit dan de praktijk van Parkhurst honderd jaar geleden. De tijd heeft niet stilgestaan. Maar die daltonpraktijk van nu wil zich graag laten inspireren door de grondlegster, Helen Parkhurst. Ik spreek de wens uit dat deze biografie daar een bijdrage aan kan leveren.

De volgende personen wil ik bedanken voor de tijd die zij gestoken hebben in het lezen en becommentariëren van conceptversies van de tekst: Lianne Berends, Margreet Rensink en Albert Vijge, de redactieleden van Saxion Dalton University Press, de leden van de kenniskring van het lectoraat en de collega's van DaltonDeventer.

René Berends, 2011

Ter inleiding

Als Helen Parkhurst in de periode 1907-'09 in Hudson Wisconsin werkt, volgt ze 's zomers aan het Teachers College van Columbia University in New York verschillende cursussen over de nieuwste onderwijskundige en pedagogische inzichten van die tijd. Ook schrijft ze zich in voor een cursus volksdansen. Voor de lol; dansen is haar grote hobby. Is het belangrijk om dit te weten van de vrouw waarvan in het in memoriam in de *Washington Post* in 1973 gezegd wordt dat ze tot de honderd beroemdste pedagogen aller tijden hoort? Of neigt het schrijven over de voorliefde van een jonge vrouw voor volksdansen naar het soort journalistiek dat doet voorkomen dat alle informatie over het persoonlijk leven van beroemde personen interessant is?¹

Helen Parkhurst op de New York Dalton School

Wat vertel je in een biografie wel en wat niet? Feiten en anekdotes zijn soms aardig als weetjes, maar worden pas interessant wanneer zij gerelateerd kunnen worden aan de ontstaansgeschiedenis van het gedachtegoed. Dat Parkhurst in haar jonge jaren een verwoed danseres is, wordt pas vermeldenswaardig als we ontdekken dat zij het schooljaar dat volgt op de zomercursus in New York de kinderen uit haar klas voor het plezier leert dansen. Iets dat in 1909 nogal ongebruikelijk is en door sommigen ongepast zal zijn gevonden, mede omdat Parkhurst vrolijk met de kinderen meedanst. Het verhaal over het dansen wordt interessanter als ontdekt wordt dat dit dansen met haar klasje ertoe leidt dat Parkhurst in

1910 gevraagd wordt om als 'director' op te treden voor de openingsceremonie van het High School Stadium in Tacoma. Ze wordt gevraagd om met honderden kinderen een aantal dansen uit te voeren ter 'opleuking' van de ceremoniële opening van het stadion. Nog interessanter wordt het als blijkt dat de leden van de 'school board' de voorstelling zo'n succes vinden, dat ze Parkhurst voor haar diensten willen belonen. De 'school board' wil de jonge, veelbelovende leerkracht graag voor hun scholen behouden en vra-

gen haar naar haar wensen. En zonder al te veel schroom vertelt de dan pas vierentwintigjarige Parkhurst hun over haar onderwijskundige ideeën en haar wens om er voor het eerst op schoolniveau mee te mogen experimenteren. Zo verteld, lijkt haar voorliefde voor dansen essentieel geweest te zijn voor het ontstaan van het Dalton Plan.

Wat vertel je wel en wat niet in een biografie? Soms lijken voorvallen uit iemands leven op het eerste gezicht futilliteiten, maar door ze op een bepaalde manier te belichten, kunnen ze toch van belang zijn voor het verhaal dat je wilt vertellen. Soms ook zetten gebeurtenissen processen in gang die bijdragen aan de mogelijkheden om ideeën uit te laten kristalliseren.

In dit boek wordt een overzicht gegeven van het leven en werk van Parkhurst en wordt haar gedachtegoed, het Dalton Plan, beschreven. Als er iets is dat daarbij *niet* moet gebeuren is dat personen verwisseld worden. Bij Helen Parkhurst is het nodig dit expliciet te noemen. In de zoektocht naar informatie over haar werk en leven zijn veel secundaire bronnen te vinden waarin sprake is van zo'n persoonsverwisseling.

Internet en literatuur leiden al gauw tot een naamgenoot: Helen *Huss* Parkhurst. Deze redelijk bekende, Amerikaanse filosofe en kunsthistorica, professor aan het Barnard College van Columbia University in New York, is overigens een familielid van 'onze' Helen Parkhurst. Regelmatig worden publicaties aan Helen Parkhurst toegedicht die van haar verre nicht zijn.

Ook is Parkhurst verward met de radicale en militante suffragette² Emmeline Pankhurst, die met haar dochters Adele, Christabel en Sylvia aan het eind van de negentiende en het begin van de twintigste eeuw actieve strijdsters zijn voor vrouwenrechten. Zo doet het verhaal de ronde dat de zonen van Dorothy Luke in eerste instantie 'not amused' zijn als zij over de relatie van hun moeder met Parkhurst horen. Zij denken aanvankelijk dat hun moeder nauwe relaties onderhoudt met deze activiste, Pankhurst, en zijn daar blijkbaar niet van gediend.³

De biografie is geschreven om belangstellenden, maar in het bijzonder 'de' daltonwereld kennis te laten maken met de grondlegster van het daltongedachtegoed. Het is daarom dat er voor gekozen is het leven van Parkhurst te beschrijven vanuit haar onderwijsvisie. Deze rode draad is bij Parkhurst interessant, omdat het Dalton Plan een uitdrukking is van haar persoonlijkheid. Ze is de verpersoonlijking van het Dalton Plan. Parkhurst is het Dalton Plan.

Met de ontwikkeling van het Dalton Plan is tevens het 'Leitmotiv' voor de biografie geschetst. Zelfs als Parkhurst in 1942 na een grote ruzie over financiële malversaties afscheid neemt van haar Dalton School in New York en zij noodgedwongen aan een nieuwe carrière begint, is ook die tweede carrière getekend door waar het haar bij het Dalton Plan uiteindelijk om gaat: het kind een stem geven, het kind zeggenschap geven

over het eigen leren, het eigen leven. Dit centrale thema is ook de reden waarom sommige dingen wel en andere niet beschreven zijn. Keuzes zijn bepaald door de essentie van het te vertellen verhaal.

De beslissing om een biografie over Parkhurst te schrijven is al snel na het totstandkomen van het daltonlectoraat gevallen. Al is het daltononderwijs in Nederland populairder dan ooit te voren, de leden van de Nederlandse Dalton Vereniging zijn in een flinke discussie over de eigen identiteit verwickeld. Onderzoek naar de eigen 'roots', een biografie over Parkhurst met aandacht voor de wijze waarop zij tot haar Dalton Plan gekomen is, wordt in het lectoraat als een belangrijke bijdrage gezien voor de discussie over de essentie van het Dalton Plan.

Al in een vroeg stadium komt het lectoraat bij het opbouwen van een eigen archief over het daltononderwijs in bezit van twee ongepubliceerd typoscripts over het leven van Parkhurst, die geschreven zijn door Dorothy Luke, Parkhursts levenspartner en assistent. De kopieën heeft Luke vermoedelijk achtergelaten tijdens een bezoek aan Nederland in 1990, in de hoop dat ze hier gepubliceerd zouden worden.⁴

Op diverse plaatsen wordt gememoreerd dat Parkhurst aan het eind van haar leven begint aan een autobiografie.⁵ De vraag dient zich aan hoe dit autobiografisch materiaal van Parkhurst zich verhoudt tot het typoscript van Luke.

Marjan Schwegman geeft over de autobiografische teksten van Parkhurst aan dat deze verloren zijn gegaan bij de ruzie over Parkhursts nalatenschap.⁶ Zij maakt dat verder niet aannemelijk en over eventuele ruzies over de nalatenschap van Parkhurst is geen nader bewijs gevonden.

Dorothy Luke biedt een ander zicht op het probleem van het zoekgeraakte autobiografische materiaal. Zij schrijft dat de autobiografie nog maar voor een klein deel klaar is als Parkhurst komt te overlijden en dat Luke vervolgens zelf het plan opvat om op basis van dit en ander materiaal over het leven van Parkhurst te schrijven.⁷ Luke is tijdens Parkhursts leven ook haar technisch assistent. Het schrijven van een autobiografie zal daarom vermoedelijk ook een activiteit van beide vrouwen samen zijn geweest, Parkhurst dicterend met Luke achter de schrijfmachine. Parkhurst is al ruim 80 jaar, heeft haar leven lang een beroerd handschrift en is – dat zal nog blijken – geen schrijver. Na Parkhurst dood werkt Luke de samen begonnen tekst alleen verder uit.

Al is Luke soms opvallend kritisch over Parkhurst, toch is deze bron met de nodige voorzichtigheid gebruikt. Sommige delen zijn te lezen als waren ze bijna letterlijk uit de mond van Parkhurst opgetekend. Erg betrouwbaar is het daarom niet.

Bovendien is de auteur Parkhursts levenspartner, die haar in veel opzichten bewondert.

Soms leest het typoscript daarom eerder als een 'hagiografie', een heiligenleven, dan als een objectieve beschrijving van het leven van Parkhurst.

Bij het schrijven van haar autobiografie zal Parkhurst niet objectief naar haar eigen leven hebben kunnen kijken. Zelfs de vraag naar het waarom van het plan om een autobiografie te schrijven, is te stellen. Wat wil Parkhurst ermee? Wil ze aan het eind van haar leven het beeld waarmee ze de geschiedenis in gaat nog beïnvloeden? En welk beeld moet er dan van haar geschetst worden? Wil ze nog wat bewijzen, of zelfs over een aantal conflictueuze situaties waarin ze tijdens haar leven verzeild geraakt is een laatste woord hebben?

Parkhurst heeft er uiteraard belang bij om voorvallen en incidenten op een bepaalde manier te beschrijven. Ze zal, terugkijkend op haar leven, keuzes hebben gemaakt over wat ze wel en niet wil vertellen en wat ze wel of niet belangrijk vindt om te vertellen. Ze zal ook voorvallen vergeten zijn, bewust weggelaten hebben of anders, misschien zelfs bewust mooier hebben doen voorkomen dan ze in werkelijkheid zijn geweest.

En als het typoscript van Luke tot stand is gekomen als een min of meer door Parkhurst gedictieerd verhaal, dan kent deze uitwerking dezelfde subjectieve onvolkomenheden.

Het is daarom voor deze biografie van belang geweest het verhaal te completeren en te verfijnen. Daarom is er uitgebreid gezocht naar aanvullende bronnen.

Al snel zijn daarbij de dissertaties van Diana Lager en Susanne Popp in beeld gekomen. Beiden promoveerden op het daltononderwijs, respectievelijk in Amerika (1983) en Duitsland (1993) en schreven in hun proefschriften ook over het leven van Parkhurst. De vreugde over deze bronnen sloeg echter al snel om in teleurstelling. Susanne Popp verwijst namelijk uitgebreid naar de dissertatie van Diana Lager en Diana Lager uitgebreid naar de teksten van Luke. En Lukes tekst *is* Parkhurst, zoals hierboven al gezegd is.

Het gevaar van elkaar nabauwende biografen lag daarom voor de hand. Auteurs die elkaar citeren en herhalen wanneer de oorspronkelijke bronnen niet erg objectief zijn, maakt de zoektocht naar de waarheid lastig.

Daarom is er veel energie gestopt in het zoeken van additionele bronnen, die vanuit verschillende invalshoeken een inkijkje geven in het leven van Parkhurst, om daarmee de informatie uit het typoscript van Luke te verifiëren en hiaten in de tekst te kunnen aanvullen.

Zo'n bron leek bijvoorbeeld de korte biografie die Vern Pinkowski in 1999 schrijft voor de plaatselijke historische vereniging van de geboorteplaats van Parkhurst, Durand Wisconsin. Helaas geeft Pinkowski geen bron- en literatuurverwijzingen in zijn boekje en wordt vermoed dat ook hij bouwt op de teksten van Luke, want veel van de door hem aangehaalde anekdotes zijn ook bij Luke te lezen. Bovendien heeft Pinkowski zijn fantasie nogal laten

Geraadpleegde literatuur

- Adams, Val (1952). The Problems of 'It's a problem'. In: *The New York Times*, 22 juni 1952.
- Allsobrook, Marian en David (1990). The Dalton Plan. In: *Welsh Journal of Education*, vol. 2, nr. 1-2, p. 69-79.
- Apps, Jerry (1996). *One-Room Country Schools. History and Recollections*. Woodruff WI: The Guest Cottage, Inc.
- Bereday, George Z.F., William W. Brickman en Gerald H. Read (1960). *The Changing Soviet School. The comparative Education Society Field Study in the U.S.S.R.* Boston: Houghton Mifflin company en Cambridge: The Riverside Press.
- Berends, René (2011). *De Nursery en Nursery School van Helen Parkhurst*. Deventer: www.dalton-plan.nl.
- Bigot, L.C.T., P.A. Diels en Ph. Kohnstamm (1924). *Het Nutsrapport: De toekomst van ons volks-onderwijs II Scholen in lossere klasseverband*. Amsterdam: Nutsdrukkerij.
- Birch, Alison Wryley (1973). The Perennial Helen Parkhurst. In: *National Retired Teachers Journal*, maart/april 1973.
- Blois, Beverly (1983). *The development and implementation of Helen Parkhurst's Dalton Plan*. Ongepubliceerd typoskript.
- Bologna, Sando (1972). Learning on the Dalton Plan. In: *The Sunday Republican Magazine Conn.* 19 maart 1972, p. 3-9.
- Boyce, George A. (1929). Is the Private School Fulfilling its Function? In: *The School Review*, vol. 37, nr. 5 (mei 1929), p. 347-362.
- Boyd, William e.a. (1930). *Toward a new education*. London & New York: Alfred A. Knopf.
- Brown, Victoria Bissell (2004). *The education of Jane Addams*. Philadelphia: University of Pennsylvania Press, PENN.
- Cook, Ethel (1923). The Sub-Dalton Plan. In: *Times Educational Supplement*, 10 november 1923.
- Dalton School (1938). *Did you know*.
- Dalton School (1940). Faculty Meeting on Philosophy and Objectives of the Dalton School. New York: Dalton School.
- Dalton School (1940). *Education in the Dalton High School, September 1932 to June 1940. Working together Faculty, Students, and Parents. An eight-year experience*. New York: Dalton School.
- Dalton Den Haag (2000). *Dalton 75 jaar. Jubileumboek 2000*. Den Haag: Dalton Den Haag.
- Dewey, Evelyn (1922). *The Dalton Laboratory Plan*. New York, Dunnon & Co.
- Diels, P.A. (1927). *Op paedagogische verkenning. Studiën over moderne onderwijsverschijnselen*. Groningen: Wolters.
- Douglas, Lucile (1924). Teaching English on the Dalton Plan. In: *The English Journal*, vol. 13, nr. 5 (mei 1924), p. 335-340.
- Educational Research Bulletin (1928). The Dalton Demonstration School. In: *Educational Research Bulletin*, 19 september 1928, vol. 7, nr.12.
- Edwards, June (2002). *Women in American Education 1820-1955. The Female Force and Educational Reform*. Westport, Connecticut, London: Greenwood Press.
- Eeden, Peter van (1964). *Maria Montessori. Haar leven en werk in kort bestek*. Nederlandse Montessori Vereniging.

- Elfenbein, G. (1994). *Josephine Mrs. Murray Crane*. In: The Berkshire Eagle, 12 juni 1994.
- Falcon Features (1960). With the Alumni. Miss Helen Parkhurst Receives College Award. sept. 1960.
- Flye, James Harold (1932). Some Movements in Modern Education. In: *The Sewance Review*, vol. 40, nr. 1 (januari-maart 1932), p. 68-87.
- G. (1926). Kleine mededeelingen. Wie is de eigenlijke vader van het daltonstelsel? In: *Paedagogische Studiën*, vol. 7 (1926), p. 156-157.
- Grittner, Frank M. (1975). Individualized Instruction: An Historical Perspective. In: *The Modern Language Journal*, vol. 59, nr. 7 (November 1975), p. 323-333.
- Guisen, A. (1930). *Le plan de Dalton*. Brussel: Office de Publicité.
- Hamilton, James T. (1927). A Directed-Study Plan for Town High Schools. In: *The school Review*, vol. 35, nr. 6 (Jun 1927), p. 448-451.
- Herald Tribune (1941). 13 maart 1941.
- Het Vaderland (1929). Onderwijs. De nieuwe opvoeding. Vrijdag 22 februari 1929, avondblad B.
- Holmes, Larry E. (1991). *The Kremlin and the Schoolhouse. Reforming education in Soviet Russia, 1917-1931*. Bloomington and Indianapolis: Indiana University Press.
- Imelman, J.D. en W.A.J. Meijer (1986). *De nieuwe school gisteren & vandaag*. Amsterdam: Elsevier.
- Janssen, Cees (1996). *Daltonunterricht: Der weg zur guten Schule*.
- Kandel, I.L. (1922). Bookreview: The Dalton Laboratory Plan by Evelyn Dewey. In: *The Journal of philosophy*, vol. 24 nr. 23 (november 1922), p. 667-669.
- Keenan, Barry (1977). *The Dewey Experiment in China*. Cambridge: Harvard University Press.
- Keijser-Hedeman, Erika (1995). *Montessori. Leven en werk, opvoeding en onderwijs*. Nederlandse Montessori Vereniging.
- Kliebard, Herbert M. (2004). *The struggle for the American curriculum. 1893-1958*. New York: RoutledgeFalmer.
- Kilpatrick, William Heard Ph.D. (1914). *The Montessori system examined*. Boston, New York & Chicago: Houghton Mifflin Company.
- Kimmins, C. W. en Belle Rennie (1932). *The Triumph of the Dalton Plan*. London: Ivor Nicholson & Watson Ltd.
- Kramer, Rita (1976). *Maria Montessori, A Biography*. Reprint Radcliffe Biography. Series Da Capo Press. Originally published: University of Chicago.
- Kuipers, H.J. (1993). Gedaltoniseerd Stijgen. De Nederlandse Dalton Vereniging en het beroepsprestige van haar leden. In: A.L.T. Notten (red.). *Beroep op opvoeding, opvoeding als beroep*. Garant.
- Lager, Diana (1983). *Helen Parkhurst and the Dalton Plan: The life and work of an American educator*. Connecticut: University of Connecticut.
- Lee, Lesley Fox (2000). The Dalton Plan and the loyal, capable intelligent citizen. In: *History of Education*, Volume 29, Number 2 / March 1, 2000, p. 129-138, publisher Routledge, part of the Taylor & Francis Group.
- Life Magazine (1948). Zomer 1948.
- Luke, Dorothy (1955). *Alpark's New Educational Handbook. A windows to the child's mind*. New York: Starbridge Publications.
- Luke, Dorothy R. z.j. *Champion of children. A close-up view of Helen Parkhurst*. Washington. Typoscript.
- Luke, Dorothy R. z.j. *Oasis for children. A Legacy from Helen Parkhurst*. Typoscript.
- Lynch, A.J. (1924). *The Dalton Plan in the Elementary School: with Subject Rooms & Specialists*. London: The Dalton Association.
- Lynch, A.J. (1924). *Individual Work and the Dalton Plan. A full account of the working of the Dalton plan in the elementary school*. London: George Philip and Son.
- Lynch, A.J. (1926). *The Rise and Progress of the Dalton Plan. Reflections and Opinions after more than three years' working of the plan*. London: Philip.

- Mackinder, J.M. (1923). *Individual work in Infants' Schools*. London: Education Publishing Company Ltd.
- Marshall, F.M. (1924). The Dalton Plan at Manhattan Trade School for girls. In: *Journal of Education*, 29 mei 1924, p. 608-609.
- Montessori, Maria (1997). The California Lectures of Maria Montessori. Collected speeches and writings. The Clio Montessori Series Volume 15. Oxford: Clio Press.
- New York Times (1913). Training of Children. Montessori-Method tries to teach Self-Reliance. 1 augustus 1913.
- New York Times (1913). Montessori Schools. Mme Montessori Tells of the Spread of her teachings. 10 augustus 1913.
- New York Times (1913). Dr. Montessori speaks of her mode of 'autoeducation'. 7 december 1913.
- New York Times (1925). Will teach Dalton Plan. 18 februari 1925.
- New York Times (1932). Soviets ends study under Dalton Plan. 29 augustus 1932.
- New York Times (1932). Discipline vs Freedom. 4 september 1932.
- New York Times (1932). No Title, by Helen Parkhurst. 29 augustus 1932.
- New York Times (1942). 10 maart 1942.
- New York Times (1942). Chicago University Named Consultant to Faculty of the Dalton School here. 13 september 1942.
- New York Times (1963). Prison Story Taped. 17 mei 1963.
- New York Times (1969). Dalton Students now face exams. 5 februari 1969.
- New York Times (1973). Obituaries. Helen Parkhurst. 3 juni 1973.
- NRC (1929). Schoolwezen en Opvoedingswetenschap in de Vereenigde Staten. Woensdag 24 juli 1929, ochtendblad B, 3.
- O'Billitt, Roy (1932). *Provisions for Individual Differences*. Washington: U.S. Office of Education. Bulletin no. 17.
- O'Connor, Carol A. (1980). Setting a Standard for Suburbia: Innovation in the Scarsdale Schools, 1920-1930. In: *History of Education Quarterly*, vol. 20, nr. 3 (Autumn 1980), p. 295-311.
- Oelkers, Jürgen (1989). *Reformpädagogik. Eine kritische Dogmengeschichte*. Weinman en München: Juventa.
- Ogniyov, N. (1928). *The Diary of a Communist Schoolboy*. New York: Payson & Clarke Ltd.
- Ogniyov, N. (1928). *The Diary of a Communist Undergraduate*. New York: Payson & Clarke.
- Oudheusden, Jan van (2008). *De Amerikaanse geschiedenis in een notendop*. Amsterdam: Bert Bakker.
- P.A.D. (1924). Kleine Mededeelingen. Nieuws uit Rusland. In: *Paedagogische Studiën*, vol. 5 (1924), p. 258-259.
- Parkhurst, Helen z.j. *Biografische Aantekeningen*.
- Parkhurst, Helen (1921). The Dalton Plan. In: *Times Educational Supplement*, vol. 11 (2 juli 1921), p. 297-298; vol. 11 (9 juli 1921), p. 315-316; vol. 11, nr. 326 (16 juli 1921), p. 321-322; vol. 11, nr. 327 (23 juli 1921), p. 333-334; vol. 11, nr. 328 (30 July 1921), p. 347; vol. 11, nr. 329 (6 Augustus 1921), p. 357-358.
- Parkhurst, Helen (1922). *Education on the Daltonplan*. London: G. Bell & Sons, Ltd. / New York: E.P. Dutton and Company.
- Parkhurst, Helen (1924). *An explanation of The Dalton Laboratory Plan*. New York City: International Dalton Exchange Bureau.
- Parkhurst, Helen (1924). The Dalton Laboratory Plan. In: *Progressive Education, the association's new quarterly magazine*, vol. 1 (April 1924), p. 14-18.
- Parkhurst, Helen (1925). The Dalton Laboratory Plan. In: *Guy Montrose Whipple (1925). The Twenty-Fourth Yearbook of the National Society for the Study of Education, deel 2: Adapting Schools to Individual Differences, prepared under the Direction of Carleton W. Washburne*. Bloomington (Illinois) Public School Publishing Company, p. 83-94.

- Parkhurst, Helen (1925). Combines Class Work, Group Work and Individual Work. In: *School Life*, vol. 10, nr. 9 (mei 1925), p. 168-169.
- Parkhurst, Helen (1925). The Dalton Laboratory Plan. Individualized Instruction. In: *University of Pennsylvania Twelfth Annual Schoolmen's Week Proceedings* (1925), p. 197-205.
- Parkhurst, Helen (1926). The Dalton Plan. In: *The Times Educational Supplement*, nr. 585 (17 July 1926).
- Parkhurst, Helen (1927). The Dalton Plan at Home. In: *The Times Educational Supplement*, nr. 585 (2 July 1927).
- Parkhurst, Helen (1928). *Programs of Study*. New York: Dalton School.
- Parkhurst, Helen (1932). *Individual Responsibility and the New Society. Lecture at the Sixth World Conference of the New Educational Fellowship. Nice, France, Augustus 6th, 1932*.
- Parkhurst, Helen (1947). *And they found Jimmy*. New York: typoskript.
- Parkhurst, Helen (1951). *Exploring the child's world*. New York: Appleton Century Crofts.
- Parkhurst, Helen (1959). My road to crime. By a young hoodlum, as told to Helen Parkhurst. In: *Saturday Evening Post*, maart 1959: deel 1, 2 en 3.
- Parkhurst, Helen (1961). *Undertow. The story of a boy called Tony*. Farrer, Straus & Rhinehart. / (1964), Londen: Bell.
- Parkhurst, Helen (1962). *Growing pains*. New York: Doubleday & Company, Inc.
- Parkhurst, Helen (1963). Undertow. In: *Chicago daily news*, 3 nov. 1963.
- Pinkowski, Vern (1999) *Helen Parkhurst Educator*. Durand: A Vern Pinkowski Resarch.
- Ploeg, Piet van der (2010). *Dalton Plan: oorsprong en theorie van het daltononderwijs*. Deventer: Saxion Dalton University Press.
- Popp, Susanne (1995). *Der Dalton in Theorie und Praxis*. Eine aktuelles reformpädagogisches Modell zur Förderung selbständigen Lernens in der Sekundarstufe. Bad Heilbrunn: Klinkhardt
- Radcliffe, John A. (1924). *A single class on the Dalton Plan. A practical and detailed application*. London: G. Bell and Son.
- Raphael, Marcy (2003). When Parkhurst came to visit. In: *Montessori Life*, volume 15, nr. 3, summer 2003, p. 27.
- Rennie, Belle (1920). An American Experiment. In: *The Times Educational Supplement*, vol. 10 (6 mei 1920), p. 236.
- Rennie, Belle (1920). An American Experiment. The Time-table abolished. In: *The Times Educational Supplement*, vol. 10 (27 mei 1920), p. 275.
- Rennie, Belle (1924). The Dalton Plan in England, 1920-1923. In: *Helen Parkhurst (1924). Education on the Dalton Plan*, London, p. 170-177.
- Röhrs, Hermann (1966). Die Montessori- und Dalton-Plan-Schulen in Holland als Beispiel einer Reformpädagogik des Auslands. In: *Hermann Röhrs (1966). Schule und Bildung im internationalen Gespräch*. Frankfurt am Main: Akademische Verlagsgesellschaft.
- Röhrs, Hermann en Volker Lenhart (eds) (1995). *Progressive Education Across the Continents. A handbook*. Frankfurt am Main: Peter Lang GmbH., Europäischer Verlag der Wissenschaften.
- Rossum, Maarten van (2001). *De Verenigde Staten in de twintigste eeuw*. Den Haag, Sdu Uitgevers.
- Schwegman, Marjan (1999). *Maria Montessori (1870-1952). Kind van haar tijd. Vrouw van de wereld*. Amsterdam: University Press.
- Seldes, Marian (1973). *Remembering Helen Parkhurst*.
- Semel, Susan F. (1992). *The Dalton School. The Transformation of a Progressive School. American university studies Series XIV Education vol 34*. New York: Peter Lang Publishing.
- Semel, Susan F. (1998) Dalton Plan. In: *Eisenmann, Linda (1998). Historical dictionary of women's education in the United States*.
- Semel, Susan F. en Alan R. Sadovnik (1999). "Schools of Tomorrow," *Schools of Today. What happened to Progressive Education*. New York: Peter Lang Publishing Inc.
- Semel, Susan F. (2002). Chapter 5. Helen Parkhurst and the Dalton School. In: *Sadovnik, Alan R.*

en Susan F. Semel (2002). *Founding mothers and others*. New York: Palgrave.

Shann, Frank (1925). *The Dalton plan in Australia*. Melbourne: Ramsey Publishing Company.

Steinhaus, Marie (1925). *Helen Parkhursts Dalton-Plan und seine Verwendung in England*. Langenszasa: Julius Beltz.

Stevenson, Robert Louis (1913). *A Child's Garden of Verses and Underwoods*.

Stevens Point (Wis) Daily Journal (1974). Maandag 25 februari 1974.

Swift, E. (1908). *Mind in the Making, a Study of Mental Development*. New York: Charles Scribner's Sons.

Teitelbaum, Salomon M. (1947). The Dalton Plan in the Soviet Schools. In: *The Harvard educational review*, vol. 17, nr. 2 (Jan. 1947), p. 91-101.

The Bridgeport Sunday Post (1941). 13 maart 1941.

The Bridgeport Sunday Post (1952). Feted around world, educator to speak.

The Hudson Star-Observer (1973). 14 juni 1973.

The London Times (1973). Obituary. Miss Helen Parkhurst. Pioneer in education. 5 juni 1973.

The Tacoma news Tribune (1925). Revisiting Tacoma on way from N.Y. to China. Maandag 22 juni 1925.

Time (1923). Dalton Plan. 24 dec. 1923.

Times Educational Supplement (1924). Dalton Plan and Examinations. 29 november 1924, jrg. 15, nr. 502, p. 478.

Times Educational Supplement (1926). Dalton Plan in America. 2 jan. 1926, jrg. 16, nr. 559, p. 3.

Times Educational Supplement (1926). The Dalton Plan Address by Miss Helen Parkhurst. 17 juli 1926, jrg. 16, nr. 585, p. 303.

Times Educational Supplement (1963). The Dalton Plan. A forgotten contribution. 2 augustus 1963.

Timmers, D.J.E. (1952). Helen Parkhurst in Nederland. In: *Dalton*, vol. 4 (1952), nr. 3-4, p. 17-20.

Timmers, D.J.E. (1957). Miss Helen Parkhurst. In: *Dalton*, vol. 10 (1957), nr. 1, p. 1-2.

Washburne, Carleton W. en Myron M. Stearns (1926). *Better Schools. A survey of Progressive Education in American Public Schools*. New York. The John Day Co.

Wilson, Lucy L.W. (1925). The Dalton Plan: Its Ancestry and its Evolution. In: *University of Pennsylvania Twelfth Annual Schoolmen's Week Proceedings* (1925), p. 216-222.

Wilson, Lucy L.W. and Members of the Faculty of Philadelphia High School for Girls (1926). *Education for Responsibility - The Dalton Laboratory Plan in a Secondary School*. South Philadelphia High School for girls. New Hork: the Macmillan company.

Wingert, S. Eva (1929). The Jane Addams School of Cleveland. In: *Junior-Senior High School Clearing House*, vol. 4, nr. 2 (oktober 1929), p. 100-104.

Wyman, Walker D. (1960). Helen C. Parkhurst (1907) Educator, Elementary Education. In: *Walker D. Wyman Distinguished Alumni of UW-River Falls 1959-1978*.

Zorn, J.H. (1953). Miss Belle Rennie. In: *Dalton*: jrg. 5, nr. 2, p. 12-13.

<http://nos.nl/video/42870-beatrix-aanwezig-bij-350-jaar-nl-ny-1959.html>. Download 28-11-2009.

http://nl.wikipedia.org/wiki/Geluidsdragers_in_de_tijd. Download: 28-11-2009.

<http://thesecretcoppershop.com/CopperLights/WhiteChimneysLamps.html>. Download: 29-11-2009.

<http://www.crane.com>. Download: 25-12-2010.

<http://www.durand.k12.2i.us/hs/history/courier/dfire/dfire.html>. Download 28-11-2009.

<http://meredithsabbatical.blogspot.com>. Download: 25-12-2010.

Brief van Helen Parkhurst aan O'Shea 23 januari 1923.
Brief van Helen Parkhurst aan O'Shea 24 januari 1923.
Telegram van Helen Parkhurst aan O'Shea 5 februari 1923.
Brief van O'Shea aan Helen Parkhurst 6 maart 1923.
Brief van Helen Parkhurst aan O'Shea 16 april 1923.
Brief van O'Shea aan Helen Parkhurst 1 mei 1923.
Brief van Helen Parkhurst aan O'Shea 9 mei 1923.
Brief van O'Shea aan Helen Parkhurst 12 mei 1923.
Brief van Helen Parkhurst aan O'Shea 18 mei 1923.
Brief van O'Shea aan Helen Parkhurst 25 juli 1923.
Brief van O'Shea aan Helen Parkhurst 26 juli 1923.
Brief van O'Shea aan Helen Parkhurst 15 augustus 1923.
Brief van Helen Parkhurst aan O'Shea van 29 augustus 1923
Brief van O'Shea aan Helen Parkhurst 5 september 1923.
Brief van McGovern aan Miss Hattie Selling, secretaris van de Dalton Association, 23 april 1925.